

Byrådets sak

Byrådets sak nr.: 10/2018
Vedtaksdato: 03.07.2018

Vår ref. (saksnr.): 201803088-2
Arkivkode: 420

VEDTAK OM NY FORSKRIFT OM REGLEMENT FOR ORDEN OG OPPFØRSEL I OSLOSKOLEN

Saksfremstilling:

Bakgrunnen for endringene i reglement for orden og oppførsel er først og fremst endrede nasjonale føringer gjennom nytt kapittel 9A i opplæringsloven og rundskriv fra Utdanningsdirektoratet (Udir 3-2017 om skolemiljø med endringer 20.12.17 og Udir 8-2014 om ordensreglement med endringer 31.7.17).

Et ordens- og oppførselsreglement er ment å bidra til å få et velfungerende skolesamfunn ved at det gis regler om hvordan elevene skal ha det, hva elevene kan og ikke kan gjøre på skolen, og hva som skjer hvis reglene brytes.

Elevundersøkelsen viser at det er for mange elever i norsk skole og i Osloskolen som ikke opplever å ha det trygt på skolen. Det finnes en rekke virkemidler for å bidra til gode skolemiljøer. Opplæringsloven kapittel 9 A. *Elevane sitt skolemiljø* regulerer det lovmessige knyttet til dette og forskrift til opplæringslova kapittel 3 gir føringer for at skoleeiere skal utvikle et reglement for orden og oppførsel og at reglementet skal være grunnlaget for vurderingen i orden og oppførsel av den enkelte elev.

Reglementet skal gi regler om elevenes rettigheter og plikter så langt disse ikke er fastsatt i lov eller på annen måte. Reglementet skal inneholde regler om oppførsel, regler om reaksjoner på oppførsel som ikke er i henhold til reglementet og regler for fremgangsmåten som skal følges når slike saker skal behandles.

Gjeldende forskrift om orden og oppførsel for skolene og voksenopplæringsssentrene i Oslo ble fastsatt av byråden for kunnskap og utdanning 25.09.2012 sak 14/12. Sist endret av byråden for kunnskap og utdanning 18.09.2014 sak 23/14. På grunn av endringer i opplæringsloven med nytt kapittel 9A er det nå nødvendig å justere reglementet i henhold til opplæringsloven. Det er en slik justert forskrift som byråden nå godkjenner. Dette innebærer at forskrift om orden og oppførsel i Oslo-skolen av 25.09.2012 opphører. Ny forskrift vil gjelde med virkning fra 01.08.2018.

Byråden godkjenner dette reglementet slik at det er i tråd med opplæringsloven kapittel 9A. Byråden mener imidlertid at det er viktig at reglementet for orden og oppførsel i Osloskolen gjennomgås ytterligere og at veiledningsmateriellet for praktiseringen av reglementet videreutvikles. Dette for å sikre at reglementet og praktiseringen av det fremmer et trygt og godt

skolemiljø for *alle* elever – både for de elevene som følger reglementet og for de elevene som bryter det. Byråden vil legge frem en ny sak om ordensreglement i Osloskolen i løpet av 2019 til erstatning for det som vedtas i foreliggende sak.

Høringen

Utdanningsetaten har sendt forslag til nytt ordensreglement på en bred høring. I forkant av høringen ble det også avholdt møter med Elevorganisasjonen i Oslo, Sentralt Ungdomsråd, samt Mobbeombudet og Elev- og lærlingombudet. I tillegg ble det innhentet innspill fra elever på henholdsvis barne-, ungdoms- og videregående trinn. Disse forutgående samtale/møtene gjorde at Utdanningsetaten i høringsnotatet blant annet foreslo en endret formålsbestemmelse og en ny bestemmelse om å høre elevene og hensynet til elevens beste.

Forslag til endret ordensreglement ble sendt på høring 15. februar 2018 med høringsfrist 22. mars 2018. Skolene ble i høringsbrevet bedt om å sørge for at høringen ble behandlet i driftsstyret, elevrådet og skolemiljøutvalget. Høringsnotatet ble sendt ut til 196 høringsinstanser. Det kom inn 20 høringssvar fordelt slik: 13 skoler hvorav de fleste er grunnskoler, Elev- og lærlingombudet og Mobbeombudet, Elevorganisasjonen i Oslo, Utdanningsforbundet, Skolelederforbundet, Skolenes landsforbund og Norsk lektorlag. Ett elevråd har også sendt inn eget høringssvar.

Endrede/nye bestemmelser i ny forskrift

I det følgende gjennomgås de nye bestemmelsene sammenlignet med gjeldende forskrift. Endringene er i hovedsak en direkte følge av endringer i opplæringsloven, med nytt kapittel 9A. *Elevane sitt skolemiljø*, som trådte i kraft 1.08.2017. Dette medfører også noen endringer av teknisk art, som endringer i paragrafenes nummerering. I tillegg er det funnet hensiktsmessig å endre enkelte benevninger. Endringene er merket i kursiv og kommentert i det følgende:

Forskrift om reglement for orden og oppførsel i Osloskolen

Fastsatt av byråden for *oppvekst og kunnskap* den xx med hjemmel i lov 17.07.1998 nr. 61 om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova) § 9 A-10 og *bystyrevedtak av 17.06.2015 sak 184/15 og byrådsvedtak av 06.10.2015 sak 1087/15*.

§ 1 Formål

Reglementet skal bidra til *at elevene i Osloskolen har et trygt og godt skolemiljø, som skaper trivsel, inkludering og gir et godt grunnlag for læring*.

Kommentar: Bestemmelsen er foreslått endret slik at det blir en tydeligere sammenheng mellom orden, oppførsel og det å oppleve et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven § 9A-2.

§ 2 Virkeområde

Reglementet gjelder for grunnskolene og de videregående skolene i Oslo kommune.

Reglementet omfatter også voksenopplæringsssentrene så langt det passer.

Reglementet gjelder i *skoletiden* når skolene har ansvar for elevene. Det vil si i alle typer undervisningslokaler, fellesrom og utearealer og når elevene har undervisning andre steder enn på skolens område, for eksempel i *leirskoler* og *på andre turer i skolens regi*.

Reglementet *kommer også* til anvendelse *utenfor skoletiden* forutsatt at elevenes oppførsel har tilstrekkelig tilknytning til skolen, *herunder situasjoner der elever krenker hverandre og det fører til at de ikke har det trygt og godt på skolen*.

I tillegg til dette reglementet gis det enkelte driftsstyre myndighet til å gi utfyllende regler for orden og oppførsel tilpasset den enkelte skoles/voksenopplæringsssenters behov. Det enkelte

driftsstyre kan også fastsette andre *reaksjoner* enn de som fremkommer i § 8, *innenfor gjeldende lovverk*.

Kommentar: Bestemmelsen foreslås endret slik at den tar høyde for de mange ulike situasjoner som kan oppstå i og utenfor skoletiden og som har betydning for elevenes opplevelse av et trygt og godt skolemiljø (jf. opplæringslova § 9A). At reglementet gjelder i *skoletiden* er i tråd med Utdanningsdirektoratets presisering i rundskriv 8-2014.

§ 3 Hensynet til elevens beste og elevenes rett til å bli hørt (ny)

I alle saker som behandles etter dette reglementet, skal hensynet til elevens beste være et grunnleggende hensyn. Skolen skal også ivareta elevens rett til å bli hørt.

Kommentar: § 3 *Hensynet til elevens beste og elevenes rett til å bli hørt* er en ny bestemmelse i reglementet for orden og oppførsel. Dette er en bestemmelse i tråd med Barnekonvensjonen artikkel 12. Det er avgjørende at veiledningen til dette reglementet omtaler rutiner for hvordan dette skal praktiseres. En ny § 3 fører til at de øvrige paragrafene får nye betegnelser. Tidligere § 3 blir § 4, tidligere § 4 blir § 5 osv.

§ 4 Vurdering av elevens orden og oppførsel

Vurdering i orden og oppførsel skal foretas ut fra reglene om orden og oppførsel i dette reglementet samt i skolens lokale reglement. Elevens orden og oppførsel kan ikke vurderes ut fra andre vurderingsgrunnlag enn dette.

Karakterene i orden og oppførsel vil som hovedprinsipp bli satt ned ved gjentatte brudd på en eller flere regler. Karakterene kan også settes ned ved enkelthendelser dersom det gjelder et spesielt grovt brudd på reglementet.

Kommentar: Nytt paragrafnummer. Innholdet er uendret bortsett fra at «(atferd)» er fjernet fra overskriften.

§ 5 Regler for orden

Elevene skal

- møte presist
- *følge skolens regler for melding av fravær* (flyttet fra regler for oppførsel)
- møte forberedt til opplæringen
- ha med nødvendig utstyr
- gjøre arbeid til rett tid og overholde frister
- holde orden

Kommentar: I tillegg til nytt paragrafnummer, er bestemmelsen endret mht. et nytt kulepunkt som er flyttet fra tidligere § 5, ny § 6, Regler for oppførsel. Det gjelder regler for melding av fravær, noe som hører hjemme under orden. Dette er med andre ord en teknisk endring.

§ 6 Regler for oppførsel

Elevene skal vise alminnelig god oppførsel, herunder

- være til stede i opplæringen
- behandle, *også på digitale medier*, medelever, ansatte og andre som elevene møter i skolehverdagen med respekt uansett kjønn, *etnisitet*, religion, livssyn, *funksjonsevne*, seksuell orientering m.m.
- bidra til et godt *skolemiljø*
- rette seg etter beskjeder fra skolens ansatte

- ta godt vare på skolens eiendeler
- vise nettvett og følge skolens regler for bruk av mobiltelefoner, datautstyr og digitalt utstyr
- følge skolens regler for bruk av hjelpemidler og spesialutstyr

Oppførsel og opptreden som ikke aksepteres

- å mobbe *eller på andre måter krenke andre*
- å utøve eller true med fysisk vold
- å fuske eller forsøke å fuske
- å ha med, bruke eller være påvirket av alkohol, narkotika eller andre rusmidler
- å *røyke eller bruke tobakk/snus* (voksenopplæringscentre kan i lokalt reglement tillate bruk av *røyk/tobakk/snus* på nærmere angitte områder dersom senteret ikke har elever som får opplæring etter opplæringsloven § 3-1 (før fylte 25 år))
- å ha med og/eller benytte farlige gjenstander
- å bruke plagg som helt eller delvis dekker ansiktet

Kommentar: I tillegg til nytt paragrafnummer, er ordlyden i flere av punktene her endret for at den skal være mer presis mht. å ivareta bestemmelsene i opplæringsloven § 9A om krenkelser. Strekpunkt om røyking er tatt inn for at det skal være mer presist og forståelig for elevene, da det tidligere sto *bruke tobakk/snus*.

§ 7 Inndragning av gjenstander (ny)

Ulovlige gjenstander skal inndras og overlates til politiet.

Gjenstander (eksempel mobiltelefoner) som brukes i strid med det lokale ordensreglementet, kan midlertidig inndras. Det samme gjelder dersom eleven har med seg gjenstander som etter dette reglementet, eller det lokale ordensreglementet, ikke aksepteres.

Dersom skolen inndrar røyk/tobakk/snus eller alkohol fra umyndige elever, bør disse gjenstandene leveres til foreldrene.

Kommentar: Dette er en ny bestemmelse som tas inn for at ordensreglementet skal være oppdatert i henhold til gjeldende statlige regelverk. Det følger av Utdanningsdirektoratets rundskriv 8/14 pkt. 9.6 at når ordensreglementet har regler om besittelse av farlige, uønskede eller ulovlige gjenstander, skal det fastsettes i ordensreglementet hvordan dette skal håndteres. I gjeldende ordensreglement er det regler om at det ikke aksepteres at elevene har med alkohol, narkotika eller andre rusmidler på skolen. De skal ikke bruke tobakk/snus, og de skal heller ikke ha med og/eller benytte farlige gjenstander. Siden disse reglene er regulert i ordensreglement, har Oslo skolen plikt til å fastsette i ordensreglementet hvordan dette skal håndteres. En ny § 7 fører til at de øvrige paragrafene får nye betegnelser.

§ 8 Reaksjoner ved brudd på reglene for orden og oppførsel

Oslo skolen vil benytte følgende *reaksjoner* ved brudd på reglene for orden og oppførsel:

1. anmerkning
2. skriftlig advarsel til elev
3. skriftlig melding til foreldre/foresatte
4. pålegg om å utføre oppgaver før eller etter skoletid for å rette opp skader som eleven er ansvarlig for
5. bortvisning fra undervisningen for *en opplæringsøkt, men ikke mer enn to klokketimer* (oppl. § 9A-11)
6. *bortvisning for resten av dagen* (oppl. § 9A-11)
7. bortvisning fra undervisningen for lengre tid enn resten av dagen
- inntil tre dager på 8.-10. årstrinn (oppl. § 9A-11)

- inntil fem dager i videregående skole (oppl. § 9A-11)
  - resten av skoleåret i videregående skole (oppl. § 9A-11)
8. midlertidig eller permanent skolebytte (oppl. § 8-1)

Fysisk refsing og kollektiv avstraffelse er ikke tillatt.

Eleven plikter å overholde ilagte *reaksjoner*. Ved manglende overholdelse kan eleven ilegges nye *reaksjoner*.

Kommentar: I tillegg til nytt paragrafnummer, endringer i nummerering av underpunkter og lovhenvvisninger, er bestemmelsen endret med tanke på å oppfylle opplæringslova § 9A. I tillegg er benevnningen *sanksjoner* endret til *reaksjoner*, da høringen tilsier at det er enklere for elevene å forstå det begrepet. Dette innebærer at begrepet *sanksjoner* er erstattet med *reaksjoner* i § 11.

§ 9 Anmeldelse av straffbare forhold

Skolen vil normalt anmelde straffbare forhold til politiet. *For mindre alvorlige forhold skal skolen foreta en konkret vurdering av om anmeldelse er hensiktsmessig.*

Skolen *bør* vurdere bruk av gjenopprettende prosess i regi av konfliktrådet.

Kommentar: Nytt paragrafnummer. I tillegg er det tatt inn en bestemmelse basert på Utdanningsdirektoratets presisering i rundskriv 8/14 pkt. 9.7 der det uttales: «For mindre alvorlige forhold må det tas en konkret vurdering av om anmeldelse er hensiktsmessig.» Føringer om skolens bruk av gjenopprettende prosess er styrket ved at «kan» er erstattet av «bør».

§ 10 Erstatningsansvar

Ved skade eller skadeverk på skolens eiendom eller utstyr kan eleven og/eller elevens foreldre/foresatte bli *holdt* erstatningsansvarlige. Det samme gjelder ved tap av undervisningsmateriell.

Kommentar: Nytt paragrafnummer. Det er foretatt en språklig rettelse, men innholdet er uendret.

§ 11 Saksbehandling ved bruk av *reaksjoner*

Ved bruk av *reaksjoner* gjelder følgende saksbehandlingsregler:

- Skolen skal sørge for at avgjørelsen tas på et forsvarlig grunnlag.
- Eleven *har rett til* å forklare seg muntlig for den som skal ta avgjørelsen. *Skolen skal sørge for at eleven får snakke med noen han/hun stoler på og i en situasjon som oppleves trygg.*
- Avgjørelsen skal begrunnes (ved avgjørelse av særlig betydning skal begrunnelsen gis skriftlig).
- Før avgjørelse om bortvisning blir fattet skal skolen ha vurdert om det er mulig å bruke andre *reaksjoner* eller hjelpetiltak.
- *Rektor avgjør om reaksjonene i § 8 nr. 4, 6, 7 første og andre strekpunkt skal benyttes. Rektor eller den rektor delegerer det til avgjør om reaksjonene i § 8 nr. 1-3 og 5 skal benyttes. Direktøren for Utdanningssetaten avgjør om reaksjonene i § 8 nr. 7 tredje strekpunkt og nr. 8 skal benyttes.*
- I alvorlige saker skal mindreåriges foreldre/foresatte varsles så langt det er mulig. *Før foresatte varsles, skal eleven ha blitt hørt i trygge omgivelser.*

Foreldre/foresatte til elever på årstrinnene 1-7 skal varsles før det blir satt i verk bortvisning for resten av dagen.

Reaksjonene i § 8 nr. 6-8 er å anse som enkeltvedtak, og må i tillegg følge saksbehandlingsreglene for enkeltvedtak i forvaltningsloven.

Kommentar: Bestemmelsen endres ved at benevnningen *sanksjoner* er erstattet av *reaksjoner*. At eleven *har rett* til å forklare seg muntlig, er ført inn som nytt strekpunkt da dette er i tråd med

Barnekonvensjonen § 12 og opplæringsloven § 9A-10 tredje ledd. I andre strekpunkt er det tatt inn en tilleggsbestemmelse som pålegger skolen å sørge for at eleven føler seg trygg når han/hun forklarer seg om forhold som kan føre til reaksjoner. Det er videre tatt inn et nytt femte strekpunkt om hvem som har myndighet til å avgjøre de ulike typer reaksjoner, basert på Utdanningsdirektoratets sjekklister for ordensreglement, sjekkpunkt 5 og opplæringsloven. I tillegg er det i sjette strekpunkt tatt inn en tilleggsbestemmelse som sikrer at eleven får forklare seg i trygge omgivelser *før* de foresatte varsles.

§ 12 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft fra 01.08.2018. Samtidig oppheves forskrift av 25.09.2012 om ordensreglement for orden og oppførsel i Oslo-skolen med senere endringer.

Vedtakskompetanse:

Byråden for oppvekst og kunnskap fastsetter forskriften med hjemmel i lov 17.07.1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregående opplæringa § 9A-10, bystyrets vedtak 17.06.2015 i sak 184 — Delegasjon av myndighet etter opplæringsloven og privatskoleloven, byrådets vedtak 06.10.2015 sak 1087 — Opplæringslova og friskolelova — videredelegasjon av myndighet.

Vedtak:

1. Forskrift om reglement for orden og oppførsel i Oslo-skolen fastsatt av byråden for kunnskap og utdanning 25.09.2012 oppheves fra og med 01.08.2018.
2. Det fastsettes følgende forskrift om reglement for orden og oppførsel i Osloskolen med ikrafttredelse 01.08.2018: